

Akad. Bull. 1999 č. 3

<http://data.abicko.avcr.cz/archiv/1999/3/obsah/spickovy-pristroj-za-1-dm-.html>

Špičkový přístroj za 1 DM?

V čísle 14 (z 29.12.1998) Akademického bulletinu jsme si mohli přečíst informace o technických detailech stavby haly pro laser PALS, který Akademie získala za symbolickou cenu z Německa. Myslím však, že mnohem podstatnější jsou jiné stránky tohoto projektu. Rád bych požádal, aby se někdo (např. ing. Jungwirth) vyjádřil k následujícím možným námitkám (o kterých vím (dokonce od několika lidí z vedení AV či od některých fyziků), že se o nich neoficiálně hovoří a které proto uvádím tak trochu jako "ďáblův advokát"):

1. Jak staré je laserové zařízení Asterix, které zdarma dostáváme z Německa? Proč se ho Němci vlastně zbavují? Není to třeba tak, že dostaneme jako danajský dar zastaralý přístroj s nákladným provozem?
2. Jaké dosud byly a ještě budou náklady na tento projekt? Jdou tyto prostředky z peněz 1. vědního oddělení (resp. příslušných fyzikálních ústavů) nebo jsou vyčleňovány zvlášť na celoodkademické úrovni (takže na tento zvláštní projekt vlastně přispíváme všichni)? Zaslých jsem např., že původně byl projekt schválen s tím, že náklady na stavbu by měly být 10 milionů, avšak skutečné náklady budou přes 30 milionů Kč.
3. Tímto způsobem vlastně vzniklo jakési mimořádně dotované pracoviště na způsob toho, o čem se již nějakou dobu hovoří jako o tzv. centrech excelence. Je tento nestandardní způsob vzniku korektní? Podle mého názoru toto pracoviště totiž nevzniklo a mimořádné dotace na něj nebyly přiděleny primárně na základě přísného posuzování kompetitivního projektu, ale spíše na základě osobních kontaktů na správných místech. Je mi jasné, že asi bylo nutno rychle se rozhodnout o přijetí nabídky daru, a také vím, že celá věc byla řádně schválena příslušnými orgány Akademie, ale přesto myslím, že mimořádně dotovaná pracoviště by měla vznikat jinak - na základě soutěže kvalitních a přísně oponovaných projektů.
4. Jak dobré jsou šance, že masivní mimořádné dotace do tohoto pracoviště se zhodnotí obdobně mimořádnými vědeckými výsledky na špičkové mezinárodní úrovni? Patří ti, kteří na tomto přístroji budou pracovat, mezi naše nejlepší experimentální fyziky?

Těším se, že tyto pochybnosti budou věrohodně rozptýleny a otázky jasně zodpovězeny.

doc. RNDr. Václav Hořejší, CSc.